

KERTINĖ PARAŠTĖ

Iševijos dabartinė prasmė

Čia, aišku, tokia tema, kurią ne tiek svarstome, kiek patys sau tuo atžvilgiu pasidarome išvadas ir jų implikacijomis bandome gyventi. Kad tai darome – akivaizdžiai liudija, kad ir kasdieniniai mūsų laikraščio „Draugo“ puslapiai. Tačiau visada siekiame ir tam tikro aiškumo savo tarpe, norime dalytis visų mūsų išvargomis ir jas pasverti pokalbyje su kitais, susidurti su daugeliu kitokių pažiūrų, jausmų ir nuomonių. Praėjusio rudens Ateities savaitgalio, vykusio lapkričio 3-5 dienomis Čikagoje ir Lemon'e, programoje vyko svarstybos kaip tik šia tema. Joms vadovavo ekonomistas Jonas Pabedinkas, dalyvavo: kun. Vytautas Bagdanavičius, MIC, Lietuvių Bendruomenės JAV krašto valdybos pirmininkė Regina Narušienė, Juozas Kojelis iš Los Angeles ir savaitgalio viešnia paskaitininė iš Lietuvos, „Dienovidžio“ redaktorė Aldona Žemaitytė.

Nereikia turbūt tvirtinti, kad tai dar nepasenusi tema – besiklausant ir beskaitant mūsų spaudą, atrodo, kad laikui bėgant ji darosi vis opesnė. Todėl prašytume mūsų skaitytojų, kad jie savo laikais ir komentais prastų šį pokalbį apie mūsų, Amerikos lietuvių, santykius su Lietuva, jo priedermes ir perspektyvas. Iš to visi būsime šį tą laimėję – o galbūt, kaip labai norėtumėte tikėti, net ir pati Lietuva.

Kun. Vytautas Bagdanavičius:

Atėjo laikas pasvarstyti klausimą, kas mes, lietuviai, išsiblaškę viso pasaulio plotoje, esame. Kai mes čia atvykome, mes nesitikome būti laikomi emigrantais. Nes emigrantas yra žmogus, kuris atvyksta į kitą šalį ieškodamas savo gerovės. Mes ne savo laimės ieškodami apleidome Lietuvą ir atvykome, pvz., į JAV. Mes save laikėme tremtiniais ar politiniais pabėgėliais. Mes taip buvome suaugę su Lietuvos nepriklausomybe, kad save laikėme Lietuvos ambasadoriais pasaulyje. Dabar mūsų jaunoji karta verčia mus iš naujo persvarstyti klausimą, kas mes, lietuviai, pasaulyje esame.

Būdas, kaip lietuviška iševija pasaulyje yra pasireikšusi, tikrai yra geras įvairiose srityse. Pats reikšmingiausias darbas lietuviškos iševijos pasaulyje buvo padarytas tuo būdu, kad buvo stengtasi jaunojoje kartoje išlaikyti lietuvių kalbą. Tai padarė tėvai ir mokytojai. Įvairių lietuvių mokyklų steigimas ir jų išlaikymas nebuvo lengvas uždavinys, bet jis buvo herojiškai įvykdytas. Didelėje dalyje lietuviškos jaunomos lietuvių kalba buvo įdiegta.

Dabar mūsų jaunoji karta kelia mums klausimą, ar mes, pasaulio lietuviai, turime nuolat pasilikti svetimi visuotiniams pasauliniams uždaviniams. Kyla klausimas dar ir kita forma: ar pasaulis nėra reikalingas tos sveikos lietuviškos dvasios, kuri šiose šimtmetėje atgavino Lietuvos valstybingumą. Ar reikšmingas įsijungimas į visuotinius kultūrinius, ekonominius ir religinius uždavinius nesudarytų mūsų tautai pasaulyje saugumo jausmą, kurį ligi šiol sudarė mūsų pastanga išlaikyti lietuvišką kalbančioje visuomenėje.

Tačiau iš dalies su Lietuvos išsilaisvinimu ir lietuviškos iševijos situacija yra pasikeitusi. Tai pasakė prieš porą metų dr. Vėjas Liulevičius savo paskaitoje Čikagoje. Jis išskėlė du Lietuvos vaizdus jaunojoje lietuvių iševijos

Daugiau kaip du mėnesius praleidau Lietuvoje. Su atskiriančios valstybės problemomis šį kartą susipažinau geriau negu bet kada, ir kai ką galiu pasakyti. Šių studijų organizatoriai prašė aptarti iševijos egzistencijos prasmę. Kas dabar, Lietuvai atkūrus nepriklausomybę, mes, iševijai, esame: tremtiniai, duoneliautojai, pabėgėliai nuo karo ir kartu nuo tėvynės, ar kas kitas?

Į tokį klausimą būčiau linkęs atsakyti taip: iševijos organizacijos ir individai savo egzistencijos svetur prasmę aptaria patys savo apsisprendimais ir įsipareigojimais atsikuriančiai Lietuvai.

kartoje. Vienas Lietuvos vaizdas yra tas, kuris yra sudarytas Dainavos stovyklose. Kitas Lietuvos vaizdas atsirado dabar, kai Lietuva yra išsilaisvinusi. Šie du Lietuvos vaizdai yra išoriškai skirtingi, bet jie turi gilias ir daug bendro. Skirtumas tarp jų yra tik toks, kaip tarp piešinio ir tikrovės.

Lietuvių tautos valstybė mums yra brangi. Mes niekada neturime liautis dėkoję Dievui už tokiu, sakykim, lengvu būdu tos valstybės atstatymą, tarsi pakako rankomis susiimti visiems lietuviams ir valstybės realumas pasidarė faktu. Tačiau valstybė yra reali tikrovė ir su ja, kaip su tikra gyvenimiška tikrove, ir mes iševijos lietuviai turime skaitytis.

Lietuviška iševija pasaulyje ligi šiol laikėsi veningos linijos, – savo lietuvišką tapatumą išlaikyti, nepaisant natūralios srovės įsijungti į bendrą visas tapatybes suvirinantią katilą. JAV ne kartą buvo mums sakoma, kad JAV yra toks tautybes sujungiantis katilas. Nepasidavimas šiam tautybes sulydinančiam katilui tačiau reiškiama ir tuo būdu, kad tautiečių akcaičius neišvengiamai mažėja. Taigi šiandien mes turime sau išskirti klausimą, kaip mes save suprantame pasaulyje ir kokius uždavinius mums kelia pats mūsų buvimas ne Lietuvoje, bet įvairiose pasaulio valstybėse.

Juozas Kojelis:

Daugiau kaip du mėnesius praleidau Lietuvoje. Su atskiriančios valstybės problemomis šį kartą susipažinau geriau negu bet kada, ir kai ką galiu pasakyti. Šių studijų organizatoriai prašė aptarti iševijos egzistencijos prasmę. Kas dabar, Lietuvai atkūrus nepriklausomybę, mes, iševijai, esame: tremtiniai, duoneliautojai, pabėgėliai nuo karo ir kartu nuo tėvynės, ar kas kitas?

Į tokį klausimą būčiau linkęs atsakyti taip: iševijos organizacijos ir individai savo egzistencijos svetur prasmę aptaria patys savo apsisprendimais ir įsipareigojimais atsikuriančiai Lietuvai.

(Nukelta į 2 pl.)

45 metai nuo Julijono Būtėno žuvimo

JUOZAS GRUZDAS

Apie didį lietuvių tautos patriotą, apie karžygi, paaugojusį savo gyvybę, kad kiti laisvai gyventų, apie Julijoną Būtėną, žymųjį žurnalistą, anuomet mūsų spaudoje buvo nemažai ir gražiai prirašyta. Mes abu esame kilę iš gražiausio šiaurės Lietuvos ūkininkų krašto ir, susitikę su Julijonu, visada prisimindavom gražius Dovydų ir Vainekonių kaimus, kuriuos skyrė nedidelis atstumas, gal tik penki kilometrai. Vienas iš šių kaimų ir buvo Julijono gimtinė. Julijonas gimė 1915 m. kovo 24 d. Dovydų kaime, Joniškėlio valsčiuje, Biržų apskrityje.

Praėjusiais 1995 metais neteko pastebėti plačiau paminėto aštuoniadešimtojo Julijono gimtadienio. Šiais metais – vėliau apie tai plačiau pakalbėsime – gegužės 21 dieną paminėsime Julijono žuvimo datą. Jis žuvo 1951 metų gegužės 21 dieną. Taigi praėjo jau keturiasdešimt penkeri metai nuo to laiko, kai Julijonas pasisaukė už Lietuvos laisvę.

1933 metais baigęs Linkuvos gimnaziją, Julijonas tą patį metų rudenį įstojo į Vytauto Didžiojo universiteto Teisų fakulteto Teisų skyrių, apsigyveno Kaune ir pradėjo pastoviai bendradarbiauti Rytų dienraštyje.

Ateitininkų rūmų studentų bendrabučio dideliuose kambariuose gyvendavome po kelis studentus. Vieną dieną į tą kambarį, kur gyveno Stasys Urbas, studijavęs mediciną, aš – studijavęs teisę, buvo apgyvendintas lietuvis studentas Julijonas Būtėnas. Jį jau pažinojome iš gimnazijos laikų, žinojome, kad jis buvo aktyvus ateitininkas, mokytoje kelias svėtimas kalbas. Jau tada dienraštis Rytas spausdindavo jo vertimus.

Gyvendamas su Julijonu viename kambaryje, įsitikinau, kad jis nepaprastai draugiškas, pasiaukantis savo draugams, savajai tautai. Jis visada rūpinosi kitais ir darė ką galėdamas, kad kitiems būtų geriau ir lengviau gyventi. Šis jo idealizmas nuolat stiprėjo, virsdamas pasiryžimu mirti už savąją tautą, savąją valstybę. Prisimintinas ir nepaprastas jo kuklumas. Maloniai ir draugiškai šypodamasis jis su tikdavo kiekvieną, o nuoširdumai ir draugiškumas neblėsdavo per visą susitikimą ar pokalbį.

Kai Julijonas pradėjo dirbti Rytų redakcijoje, vyriausiuoju redaktoriumi buvo profesorius dr. Leonas Bistras. Dienraščio puslapis tada daugiausia užpildydavo iš anglų kalbos versti Julijono straipiniai ekonomikos ir politiniai klausimais. Kai aš draugavau su Julijonu, kai abu svarstydavome įvairius klausimus, jis mažiau domėjosi teisės problemomis; jam buvo įdomesni žurnalistikos klausimai bei to meto aktualijos.

Labai gerai atsimenu – lyg nebūtų praėję jau tiek dešimtmečių, o viškas įvyko gal tik prieš kelias dienas ar savaitę – kaip vieną puikų pavakarių su Julijonu išėjome iš Pienocentro užkandinė. Jis, kaip paprastai, kukliai šypodamasis, pradėjo man pasakoti, kad tą dieną po darbo Rytų redakcijoje dr. Leonas Bistras,

„Mes gyvenome try“ – (iš kairės) Juozas Gruzdai, Stasys Urbas, Julijonas Būtenas. Vieno kambario gyventojų nuotrauka daryta 1936 metų birželio mėnesį Kaune.

pasikvietęs Julijoną į savo kambarį, pradėjo jam aiškinti žurnalistikos pagrindus. Labai susidomėjęs, aš Julijono paklausiau, ar redaktorius dėstė jam meniško vertimo reikalavimus, ar mokė kitų dalykų? Julijonas labai pamažu ir kukliai aiškino, kad jį mokė visko: ir kaip vedamusius straipsnius rašyti, ir kaip kitų straipsnius taisyti.

Šis nuoširdus Julijono prisipažinimas neabejotinai liudija, kad pirmasis jo mokytojas žurnalistikos klausimais buvo profesorius dr. Leonas Bistras.

Kaip labai geras žurnalistas Julijonas nuo 1936 metų tapo dienraščio Rytų, o vėliau ir XX amžiaus redakcijos sekretorium ir redakcijos nariu. Gerai mokėdamas kelias svėtimas kalbas, klausydamas radijo žinių ir korespondentų pranešimų iš Berlyno, Londono, Stockholm'o, tuojau šias žinias surašydavo mašinėle ir atiduodavo spaustuvei. „Žaibo“ spaustuves patalpose buvo ir dienraščių redakcijos.

1937 metų pradžioje aš, jau turėdamas Vytauto Didžiojo universiteto Teisų fakulteto baigimo diplomą, negalėjau gauti jokio darbo pagal savo specialybę, nes buvau tuometinės tautininkų valdžios nemalonoje. Bene visus 1938 metus dirbau Lietuvos banke Rokiškyje, bet su Julijonu Būtėnu niekada nebuvau nutraukęs draugiškų santykių. Dažnai lankydavomės Kaune, visada susitikdavom su Julijonu, ir jis mane geriausiai informuodavo ne tik apie neramumus pasaulinėje politikoje, bet ir apie galimus pasikeitimus Lietuvos valdžioje.

Tie Julijono numatyti įvykiai tiek pasaulinėje politikoje, tiek ir mano atžvilgiu išsipildė visu šimtu procentų.

1939 metų pradžioje aš buvau išrašytas į Kauno apygardos teismo kandidatų sąrašus, grįžau gyventi į Kauną ir vėl susitikdavau su Julijonu XX amžiaus redakcijos kabinete arba kokiame nors restorane po darbo pietaudami. Kartą Julijonas man prisipažino, kad jis yra siunčiamas į Paryžių žurnalistikos studijų pagilinti, tačiau, suprasdamas labai įtemptą politinę padėtį visoje Europoje, nerode didelio noro ten vykti. Gal rugsėjo mėnesio gale, kai jau buvo prasidėjęs Antrasis pasaulinis karas, Julijonas man papasakojo, kaip sunku jam buvo grįžti į Lietuvą iš Prancūzijos, nes per Vokietiją susisiekimas buvo nutrauktas ir tik per Švediją jis galėjo pasiekti Lietuvą.

Nors Vokietija ir Sovietų Rusija iš pradžių lyg ir draugavo, dalijosi Baltijos valstybes, Lenkiją, bet Julijonas visiems ir visada sakydavo, kad jos neigiamai draugaus, kad greitai tarp jų kils karas. 1940 metais Sovietų armijai okupavus Lietuvą ir prasidėjus baisioms lietuvių tautos žudynėms bei trėmimams, Julijonas suprato, kad ir jam gresia tas pats. Kol dar buvo galimybė pereiti sieną, jis pasitraukė į Berlyną ir prisijungė prie anksčiau pabėgusių.

1941 metais Berlyne Julijonas įsijungė į lietuvių aktyvistų fronto veiklą ir su vienu draugu stengėsi pereiti sieną ir grįžti į Lietuvą. Kai pasienio zonoje pastebėjo sargybinių kareivių postus ir suprato, kad toliau vykti nebegalės, abu su draugu į vieną sargybos būstą sumetė turėtas rankines granatas ir laimingai grįžo į Berlyną. Netrukus, birželio 22 dieną, kai prasidėjo karas tarp vokiečių ir sovietų, Julijonas

– kaip civilinis vadovas ir vertėjas – su vokiečių tanku divizija greitai pasiekė Alytų ir čia jam pavyko iš vokiečių kariuomenės išsilaisvinti. Aš vėl jį sutikau Kaune, /Laisvę laikraščio redakcijoje. Po ilgesnio nesimatymo Julijonas man nuoširdžiai ir ramiai papasakojo idomesnius savo išgyvenimus, kuriuos anksčiau minėjau.

Redaktorius ir žurnalistas Juozas Keliuotis pakvietė Julijoną į Vytauto Didžiojo universiteto žurnalistikos katedrą asistentu, bet 1943 metais okupantai universitetą uždarė.

1944 metų vasario 16 dienos atsisaukimu generolas Povilas Plechavičius kvietė vyrus stoti į Lietuvos rinktinę ir gintis nuo vėl artėjančių komunistų. Julijonas, turėdamas jaunesniojo leitenanto laipsnį, prisistatė į štabą ir buvo priimtas.

Jis dirbo su kitais karininkais Rinktinės štabe, bet 1944 m. gegužės 15 d. vokiečiai suėmė generolą Plechavičių ir visą jo štabą. Visi buvo nuvežti į Salaspilio lagerį prie Rygos. Sovietų Sąjungos kariuomenei artėjant prie Rygos, lietuviai karininkai vėl buvo vežami į Vokietiją, bet Julijonui pavyko išsilaisvinti ir Berlyne vėl susitikti su kitais atbėgusiais lietuviams. Iš čia visi pabėgėliai pasitraukė jau iki Wuertzburg'o ir čia sulaukė amerikiečių kariuomenės.

Wuertzburg'e po karo atsikūrus Vyriausiojo Lietuvos išsilaisvinimo komitetui (VLIK) ir vėliau jam persikėlus į Pfullingen'ą, Julijonas labai aktyviai įsijungė į šio Komiteto darbą, redagavo ELTA biuletenius, siuntė raštus užsienio spaudai, politikos veikėjams.

(Nukelta į 2 pl.)

Ateities savaitgalio programoje 1996 m. lapkričio 4 d. Jaunimo centre, Čikagoje, svarstomas klausimas, kokia iševijos dabartinė prasmė: (iš kairės) kun. Vytautas Bagdanavičius, Regina Narušienė, Juozas Kojelis, Aldona Žemaitytė, svarstybų vadovas Jonas Pabedinkas. Jono Kuprio nuotrauka

Šiame numeryje:

Svarstant Lietuvos ir iševijos ryšį Čikagoje ir Toronte • Prieš 45 metus žuvusiam Julijonui Būtėnui atminti • Dilės Gėlaitės miniatiūra • Žemaitės „Mūsų gerasis“ Los Angeles scenoje • Daivos Markelytės eilėraštis • „Slaptojo meno“ paroda Čikagoje

45 metai nuo Julijono Būtėno žuvimo

(Atkelta iš 1 psl.)

Porą metų ar net daugiau rašė labai įdomias tarptautines politikos apžvalgas į *Ziburių* laikraštį, kurį tuo metu leido Augsburg'e žurnalistas Juozas Vitėnas.

1948 metais atvykus į Vakarų Lietuvos partizanų igaliotiniui, garsiajam jų vadui Juozui Lukšai, Julijonas su šiuo partizanų vadu artimai susidraugavo.

Juozas Lukšos-Daumanto atvykimo tikslas – gauti iš Vakarų demokratinio pasaulio kokios nors pagalbos Lietuvos partizanams. Julijonas Būtėnas-Strėva (taip Lietuvoje rašomas jo slapyvardis) išaiškino jam, kaip būtų galima ką nors daugiau ir greitai laimėti. Jie abu – didžiausi idealistai – sutarė kuo greičiau grįžti į Lietuvą, nes abu tikėjo Lietuvos išlaisvinimu ir tuo, kad gali kilti naujas karas tarp Vakarų ir Rytų.

1950 m. spalio 3 d. čekų lakūnų vairuojamas dvimotoris lėktuvas skraidino į Lietuvą partizanų Juozą Lukšą, B. Trumpį ir K. Širvį. Jau lėktuve buvęs Julijonas Būtėnas buvo grąžintas atgal į bazę.

Laimingai pasiekęs Lietuvą, Juozas Lukša tuojau parašė laišką Julijonui Būtėnui, kad jis, Būtėnas, čia, Lietuvoje, labai reikalingas ir laukiamas. Julijonas jau buvo tvirtai apsisprendęs ir nė kiek neabejojo, o tik laukė progos išvykti į Lietuvą.

Dienraštis *Tiesa* (1992 m. gegužės 7 d. Nr. 88) rašė: „1951 m. balandžio 19 d. į pavergtą Lietuvą grįžo du sūnūs: Jonas Kukuškas-Gardenis ir Julijonas Būtėnas-Strėva. Deja, pirmasis jų buvo silpnas ir tapo išdaviku. Jis padėjo įvilkti į KGB spastus Juozą Lukšą-Daumantą“.

Taip jau buvo lemta, kad Julijonui į Lietuvą teko sugrįžti su išdaviku Jonu Kukuškaku, kurio atsiminimuose „Likimo išbandymai“ (prisiminimai paskelbti

„Mes dirbdavom trys“ – (iš kairės) Julijonas Būtėnas, Juozas Gruzdas, Stasys Urbas. Kaunas, Laisvės alėja 3b, 1936 metų birželio mėnuo.

1992 m. gegužės 13 d. *Tiesoje* Nr. 92 ir kt.) rašoma, kad jau 1951 m. balandžio 19 d. anksti rytą jie, stengdamiesi nutraukti ant pušies pakibusį parašiūtą, išgirdo dvejų besikalbančių vyrų balsus. Matyt, pastebėję parašiūtą, vyrai greitai nutilo ir dingo, o Kukuškas su Julijonu turėjo ieškoti saugesnės vietovės. Dar aštuonias paras jie braidžiojo po balas ir miškus, kol surado jiems nurodytą ryšininką Viržaitį. Čia baigėsi jų kelionė nežinomais takais, nes Viržaitis suvedė juos su partizanais. Juos atpažinę, partizanai nuvedė į jiems skirtą bunkerį, jų vadinamą žeminę, ir pažadėjo pranešti Juozui Lukšai-Daumantui.

Dar kelios savaitės praėjo žeminėje, belaukiant žinių iš Lukšos. Vieną naktį pas juos apsinakvojo partizanai Beržas – P. Jurkšaitis, Jonas Kukuškas, turiamai per naktį nemiegojęs, išgirdo sunkvežimių buržimą ir,

atsargiai pakėlęs žeminės dangtį, pamatė daug enkavedistų, apsupančių šią žeminę. Tuojau pažadindes visus vyrus, Beržas pasakė, kad bandys prasiveržti.

Jis su automatu rankose pirmas išsoko iš žeminės, dar spėjo išsauti kelis šūvius, bet kito automato serija jį tuoj pat nutildė. Antras išlipo Julijonas, nebandęs nei šauti, iškėlęs kumščius, suriko ir įslydo atgal į žeminę, dar spėjęs sušukti: „Aš sužeistas!“ Kaip teigia Jonas Kukuškas, jis patarė Julijonui nusišauti, bet išgirdęs: „Negaliu“. Jonas Kukuškas savo atsiminimuose rašo: „Priešokau arčiau ir sukandęs dantis iš savo pistoleto suvariau visą apkabą į bendražygi“. Vėliau jis turiamai ieškojęs kitos apkabos, bet suradęs nuodų piliulę ir perkandęs ją, tačiau nuodai neveikė. Pagal kitą versiją, Julijonui įsmukus į sleptuvę, eilinis karys atidarė sleptuvės dangtį, o kitas karys

įmetė į sleptuvę granatą. Nuaidėjus sprogimui, kagėbistai iš sleptuvės ištraukė Julijono Būtėno lavoną ir apsaugintą Joną Kukušką.

Jono Kukuškos atsiminimai dėl neobjektyvumo ir netiesingumo neturi jokios reikšmės ir rašyti, tik norint išsiseitinti ir pabrėžti savo paties reikšmingumą bei savo „svarbius darbus“. Pritariu žurnalisto Juozo Vitėno minčiai (*Laisvė* Nr. 122, 1995) bent šiais – 1996 – sukaktuviniams metais kuo plačiau paminėti Julijono Būtėno 45 metų mirties sukaktį. Be minėtų memorialinių lentų, kurios bus pritvirtintos prie Kukuškos gimnazijos pastato, dar reiktų tokias pat atminimo lentas ir prie Juliškelio vidurinės mokyklos, kur Julijonas pradėjo mokytis. Jei būtų galimybė, reiktų versiją, Julijonui įsmukus į kapinę ir Julijono žuvimo vietovę.

Lietuva ir išeivija, dairantis į 21 amžių

Kovo mėnesį Toronte (Kanadoje) vyko svarstybos apie išeivijos šių dienų veiklą, ryšius su Lietuva ir kaip dalykais keisis sulaukus 21-ojo šimtmečio.

V. Kulnys priminė, kad pusę amžiaus išgyvenome didelių įvykių pasekmes. Lietuva buvo okupuota, vyko pasaulinis karas, daugelis mūsų atsidūrėme užjūriuose, Lietuva vėl atstatė nepriklausomybę. Lietuvoje pastebimas nusivylimas, matant smunkančią ekonomiką, klestinčią nusikalstamumą, o išeivija yra nusteibinta, kad kompartija vėl valdo Lietuvą. Jis kvietė pasvarstyti apie Lietuvos ir išeivijos ateitį.

Prof. R. Vaštokas pateikė Jungtinių Tautų gyvenimo lygio nustatymo rezultatus. Iš 174 valstybių pirmoje vietoje eina Kanada, Lietuva įskaičiuojama 71, Latvija – 48, o Estija – 43 vietoje. Lietuvoje yra žemesnė gyvenimo trukmė, didesnis mirštamumas, negu gimimų skaičius. Prekių ir paslaugų kainos netoli pasaulinių, o uždarbiai arti skurdo ribos. Deja, nusikalstamų skaičiumi Lietuva yra tarp pirmųjų. Su Kanada neįmanoma net lyginti, nes tai turtingas kraštas, beveik 200 metų nematė karo, nebuvo okupacijų ir demokratija jau įsisėnėjusi.

Išeivija į Lietuvą nesirengia grįžti, nes nenori geresnių gyvenimo sąlygų keisti į blogesnes, o būtų Lietuvai iš to nauda. Kadangi vyresnioji karta nesirengia grįžti, tai jų pareiga būtų paremti Lietuvos jaunimą, kuris bus krašto ateitis, o išeivijai

tai būtų naudingas investavimas. Reiktų įkurti „Lietuvos ateities fondą“, kuris remtų mokslą, švietimą, jaunimo tobulinimąsi.

Kanados lietuviai daug pagelbėjo Lietuvai sunkiausiu laiku. Klibino Kanados valdžią, rėmė Sąjūdį, siuntė įrangas, pinigų ir asmeniškų siuntinių.

Prof. V. Samonis priminė, kad Lietuva yra geografinis Europos centras, bet, pagal politikus, tai – Rytų Europa. Iš tikro tai yra slenkstis tarp Rytų ir Vakarų. Per Lietuvą keliauja prekės ir tas neša pelną.

Rusija išgyveno permainingą laikotarpį, dar vis nori atstatyti buvusią sovietinę imperiją. Tas nepastovumas Rusijoje gąsdina žmones. Ieškoma saugumo, beldžiantis į Europos Bendruomenės ir NATO duris. Rusijai susitvarkius, Lietuvos geografinė tarp rytų ir vakarų padėtis gali būti tarptautinėje prekyboje naudinga.

A. Vaičiūnas, Kanados Lietuvių Bendruomenės pirmininkas, priminė, kad bendruomenė ir išeivija yra ne tas pats. Tik maža Kanados lietuvių dalis yra išeiviai, visi kiti yra pabėgėliai. Ir jaunimas nėra išeiviai. Bendruomenės uždutis yra išlaikyti lietuvių, puoseleli tautinę kultūrą ir padėti Lietuvai.

Pradžioje bendruomenės veikla nebuvo lengva, nes visiems reikėjo įsikurti, auginti vaikus ir jungti įvairių pažiūrų žmones. Dabar ir veikiama, ir kartu pramogaujama. Jaunimą nuo bendruomenės savo kritika ir nenorą priimti naujų idėjų

atstūmė vyresnio amžiaus veikėjai. Jaunimas nepriėmė vyresniųjų perduodamą Lietuvos įvaizdį, bet talkininkavo kovoję prieš okupantą ir džiaugėsi Lietuva atstautis nepriklausomybę.

Kaip mūsų karta, atvykusi į Kanadą, nepritapo prie ankščiau čia atsikėlusiu, taip ir šių dienų naujai atvykę laikosi nuošaliai. Gal dėl to, kad yra išaugę aplinkoje, kur visi turėjo vienodai galvoti, laikytis komunistinės moralės ir būti kraštutiniams materialistais. Kai kas siūlo bendruomenei keisti veiklą, bet nereikia užmiršti, kad Lietuvai pavojai nesumažėjo, tad reikia budėti. Ir 1918 m. užsienio lietuviui, nepaisant jų politinių pažiūrų, sutartinai rėmė kraštą.

Vis dėlto, laikui bėgant, kai kas turės keistis. Atsiradus daugeliui mišrių šeimų, sumažėjo lietuvių kalbos vartojimas ir mažose vietovėse veikla silpnėja. Gal naujai atvykusieji sustiprins veiklą. Dar veikia šeštadieninės mokyklos, yra parapijos, jaunimo organizacijos, vyksta stovyklos, šokama-dainuojama, tai ir yra bendruomenės veikla.

Lietuva mums visiems yra viena. Ji turi mokytis iš savo klaidų ir toliau vystyti demokratiją. 50 okupacijos metų ne vieną suluošino. Reikia tikėtis, kad ateityje Lietuvos ir išeivijos lietuvių, puoseleli tautinę kultūrą ir padėti Lietuvai.

G. Procuta kalbėjo, kad ir lietuviai davė savo įnašą į pasaulinę kultūrą. Taip pat aptarė Vakarų šalių politikos nenuoseklumą. Didieji kraštai, jų tarpe ir JAV, žūri tik savo interesų. Lietuva po Antrojo pasaulinio karo buvo pavesta

Mus naudojo šaltojo karo propagandai ir pasitenkinimui, kad jos nepripažįsta rusiškos okupacijos, bet, atstautis nepriklausomybę, dėl sąjūdo pripažinti. Dabar Lietuvoje sovietinio gyvenimo būdą išstumia Vakarų pasaulio vartotojiškos visuomenės papročiai.

Kalbant apie lietuvių kūrybinės galias, tiek Lietuvoje, tiek užjūryje turime asmenų, kurie savo darbais yra pelnę tarptautinį pripažinimą. Dažnai mums prikiša bendradarbiavimą su vokiečiais, bet istorija mini lietuvių ilgą kovą su kryžiuočiais, o naujais laikais – 1935 m. vykusį nacių teismą. (Neprikiša rusams dėl Stalino ir Hitlerio broliavimosi – B.S.) Į ka-

Svarstybių Lietuvos ir išeivijos santykių tema klausonai Ateities savaitgalio dalyviai 1996 m. lapkričio 4 d. Čiurlonio galerijoje, Jaunimo centre, Čikagoje.

Jono Kuprio nuotrauka

Dilė Gėlaitė

Dismorfofobija

Liai

Akinius ji užsidėdavo nusisukus, lyg slepdamasi nuo veidrodžio. Taip daug lengviau jai būdavo. Nereikėdavo savęs matyti. Bet nuo veidrodžio ne visada galedavo jį pabėgti. Į jį vis dėlto reikėdavo pažiūrėti, išblaškant savo veide miego žymes ir paruošiant jį dienos laikotarpiui. Tačiau be akinių ji save matydavo neaiškiai, lyg pro miglas, kurios gailėstingai slėpė taip baisiai į jos sąmonę isirėžusį savo veido vaizdą. Buvo jai koku net pagalvoti apie bene slepiantįs, nudribusias ant blakstienų ir beveik akis uždengiančius vokelius, apie beveik jaučiamus nuo žandikaulių lyg atsikabinusius ir smunkančius veidelius, apie kone apčiuopiamus nuo lūpų besiliejančius vertikalių raukšlių spindulėlius nosies ir smakro kryptimis.

Nusipraususi veidą, užsiukuodavo ant kaktos tankius tamsius plaukus, ant nosies užsidėdavo stambius, juodais rėmais akinius, apsirengdavo palaida bliuskute ir apsi-segdavo ilgą, nutįsusių sijoną. Ir tik tada ji ryždavosi iš namų išeiti. Taip apsišarvavusi nuo grąsinančio pasaulio, kuriame ją gąsdindavo žmonių žvilgsniai, ji jautėsi saugi. „Teisybė“, galvodavo ji, „gali ir save žmogus paslėpti.“ Taip ji save guosdavo, kada ji važiuodavo žiūrinitis ir rinktis kuo labiau neišduodančių figūros drabužių.

Taip save paslėpusi plačiuose drabužiuose ir glūdinči už tankių, tamsių plaukų ir stambiarėmių akinių, išlipo ji iš lėktuvo ir atsirado vienoje gražioje Karibų jūros saloje. Čia – Karukėroje, arba gražiųjų vandenių saloje, šių dienų prancūzų Guadelupeje – žaliai mėlynas vanduo gavino jos pavargusį kūną ir šviesi saulė blaškė jos dvasios šešėlius. O kur tik ji eina – vis muzika. Per pietus groja geležinis orkestras, vakarienes metušalos liaudies ritmai akompanuoja vietinį baletą, o dar vėliau iš diskotekos veržte veržiasi šokių muzika ir kviešte ją kviečia.

Ten visi šoka. Šoka, grojant tarptautinei diskotekos muzikai, šoka, palydint ir vietiniams siūbuojantiems „zuokams“, ir anglų salų sudrimbančiom „reggae“. Šoka, sukasi, juokiasi poros ir pavieniai žmonės. Visi jie tokie gražūs: vaikinai šaunūs, merginos gračingos su miniukėmis ir ilgais blondiniais dryžiais nublizgantais plaukais.

Blyksi diskotekines šviesos, šokėjus kartkartėmis apšviečia, pagauna akimirksnį jų judesį dalį ir sudaro visai kitoki, visai nepažįstamą vizinį pasaulį. Kitos šviesos atsimuša į baltas spalvas ir paverčia tai marškinius, tai sukneles, tai kokius jų taškučius, dryželius ar kitokius margumus į švietiančius, lyg nežemiškus drabužius. Tarpais nuo grindų pakyla kvepiantys dūmai ir

šokėjai pasijunta kitoje, debesuotoje sferoje.

Ten, tarp tų šokėjų, šoka ir ji. Šoka ji ir nebejunta savo stambiarėmių akinių, savo kaktą slepiančių tamsių plaukų ir apie savo kojas kabančių ilgų nutįsusių drabužių.

Tačiau tame pasakiškame pasaulyje, tarp vertikalių lempučių eilių, įstatyti nuo lubų iki grindų ir siauri, ilgi veidrodžiai. Ir jai besisukant jos žvilgsnis krenta ant tų veidrodžių ir jie ją atspindi.

– Negali būti! Argi ten aš? – išsigąsta ji. Dabar bailiai, bet su ryžtu ieško savo atspindžio, kad galėtų patikrinti, kad galėtų paneigti, kad galėtų pasiguosti, kad ta, kurią ji matė, ne ji, ne ta su tais stambiarėmiais akiniiais, ne ta su tamsiais kaktą dengiančiais plaukais, ne ta su ilgais nutįsiais drabužiais. Bet ir vėl ta pati pasirodo veidrodyje. Ir šūpraus visa nugarą perbėga ją.

Tai aš! – nustato ji. Ir iš tos muzikos, iš tų blyksninių šviesų, iš tų kvepiančių dūmų pasaulio staiga pasijunta ji išbloškta. Ir jos tik vienas noras: kuo greičiausiai į kambarį, bėgti, bėgti! Visos jos pачinės ir fizinės jėgos susimobilizuoja. Bet dar reikia palaukti bent šio šokio pabaigos, nepalikti šokių estradoje stovinio vieno savo partnerio. Ir reikia čia, tarp tų visa atspindinčių veidrodžių, dar jai šokti!

– Kad tik greičiau pasibaigtų šis šokis! Paleiskite mane iš čia! Paleiskite! – tyliai šaukia ji visa savo būtybę.

Galų gale muzika pasikeičia ir tas lyg amžinas šokis pasibaigia.

– Aš jau einu, sudiev! – nuo partnerio toldama sako ji.

– Neikite, dar anksti, dar pašoksime, – kalbina jis ją.

– Bet ji jau beveik prie durų.

– Palauskite... bent pasakykite, kada ateisite? Kada vėl šoksime? – nepasiduoda jis.

– Šeštadienį ateisiu ir šoksime, – nei to norėdama, nei taip galvodama, sako ji, kad tik kuo greičiau galėtų jį ištrukti.

Prie durų sustabdo ją kitas šokėjas. Ir jis taip pat kviečia ją šokti, o jai atsiaukius, klausia, kada ji vėl ateisianti.

– Šeštadienį, šeštadienį, – beveik be žado vėl ji kartoja.

Už durų ir vėl stovintis vaikinai:

– Aš taip norėčiau su Jumis pašokti. Gal vėl kada ateisite?

O ji jau beveik pro sąrašus:

– Šeštadienį! Ir šoksime! Šoksime!

Pabėgti, pabėgti, kuo greičiausiai pabėgti! Ir tą savo skubotumą išpėna slėps, bent iki savo kambario durų. O jas užsidarius nusiims akinius ir bus išsigelbėjęs nuo tų ją matančių akių.

Išeivijos dabartinė prasmė

(Atkelta iš 1 psl.)

Per du mėnesius Lietuvoje sutikau nemažai užsienio lietuvių. Iš to, ką jie veikia, būtų galima maždaug įsivaizduoti, kokius asmeniškų įsipaigojimus išeiviai vykdo Lietuvai. Asmeniškai susitikau:

Gintę Damulytę, Lietuvos diplomatinės tarnybos narę, kuri vyko į Kiniją atstovauti Lietuvai Pasaulio moterų kongrese konferencijoje. Pasikalbėjimams buvo sustojusi Lietuvoje;

Ponia Vaitiekūnienė iš Australijos, kuri atvežė Australijos lietuvių katalikų moterų paramą kai kuriems Lietuvos laikraščiams ir gal dar kam;

Inžinierių Kęstutį Stranką, kuris atgavo tėvų ūkį netoli Laukuvos, įsigijo techniką (trys dideli traktoriai), ir atrodo kaip Robinsonas, moderniškai veda ūkį ir stebina žemaičius;

Vyta Gruodį iš Kanados, ALP direktorių;

Raimondą Sidrį, USAID; Dr. Kažį Ambrozaitį, stebėjusį veiklą, kuris domisi LFB;

Profesorius – dr. Bronių Vaškėlį, dr. Justiną Plikaną, dr. Kęstutį Škrupelkį, dėstančius

(Nukelta į 3 psl.)

Apie žvilgsnius iš vienos pusės

RŪTA BUDRYTĖ

Truputį pavėluotai, bet norėčiau pasidalinti mintimis apie Balzeko Lietuvių kultūros muziejų tebevykstančią parodą „Smuggled art”. Neketinu aprašinėti kūrinių, o juolab autorių. Neišmanau, galbūt Čikagoje Lietuvos menininkai žinomi mažiau, bet man, vilnietei, įspūdinga buvo vien matyti tiek „gyvųjų klasikų” vienoje vietoje.

Taigi būtų keista ir neprasminga (švelniaiariant) aptarinėti tų darbų, tarkim, gylį ar meninę vertę, nes jausčiausi bežiūrinti pleonazmais: vanduo šlapias, o malkos medinės. Nežinau, ar jau rašomas vadovėlis apie aštuonių - devynių dešimtmečių lietuvių meną, bet, manau, visi tie dailininkai jame pasirodys kaip „enciklopediniai”.

Norėčiau šiame tekste nieko teigti, nei postuluoti. Sunku jausti ne savo kartos dvasią. Beveik viską šiek tiek pasvarstyti, be to, pakankamai subjektyviai.

Ne paslaptis, jog nusistovėjo atstumas tarp „čia” ir „ten”. Pasaulėžiūros, mąstymo ir t.t., ir pan., atstumas. Tiek laiko tarpai skirtingose terpėse, tarpusavyje supratimas sumenkėjo. Amerika „ten” išvaizdavo (kai kas tebeįsivaizduoja) pasakų žeme. Ir atvirkščiai — tolimoji Tėvyne išeiviams liko svajonių šalimi, tik geležinio „tarybinio” kumščio prislėgta ir sutraišyta. Ką gi, iš šalies viskas regis aštriau. Tačiau gal neverta priešinti „dipukų” su „tarybukais”, juoda-balta. Visi žmonės — žmonės ir turi daugiau panašumų nei skirtumų. Nors, be abejonės, skirtumai visada įdomesni.

Gal pavadinimas „Smuggled Art” skamba per riebiai, bet ir pati paroda yra koncentratas, sutraukiantis to laikotarpio Lietuvos neoficialiojo meno ryškiausius bruožus. Vėliau, pasikeitus aplinkybėms, kai kurias spalvas romantiškai mėgstą sutirštinti (kaip kad visuomet būna). Skausmas, ironija; besipriešinančios sielos pranašumo tylus džiaugsmas; trūkumas, skatinantis per teklį — dvasinės brandos... Per aspera ad astra. Visa tai tiesa ir visa tai gražūs žodžiai. Tačiau kai kurie niuansai neatrodo tokie pakylėti, greičiau žmogiški. O visa, kas žmogiška, anot Regimanto Tamošaičio, yra šiek tiek juokinga. Turi galvoje, tarkim, simbolių sureikšminimą, temų — religinių, erotinių, t.y. veto temų „tarybinio” vertybių skaleje. Vėliau, kai „tapo leistina”, jos tiek paplito, jog tapo nebeįdomios. O anuomet gan ženkliai badė akis. Todėl ir kvėpia uždrausto vaisiaus saldumu bei špygos laikymo kišenėje.

Jei jau kalbam apie simbolius, tai egzodo mene jų dar gausiau. Išlikimui reikalingi kartiniai

Leonardas Gutasas
Akrilis ant kartono, 27" x 18"
Rūpintojėlis, 1988

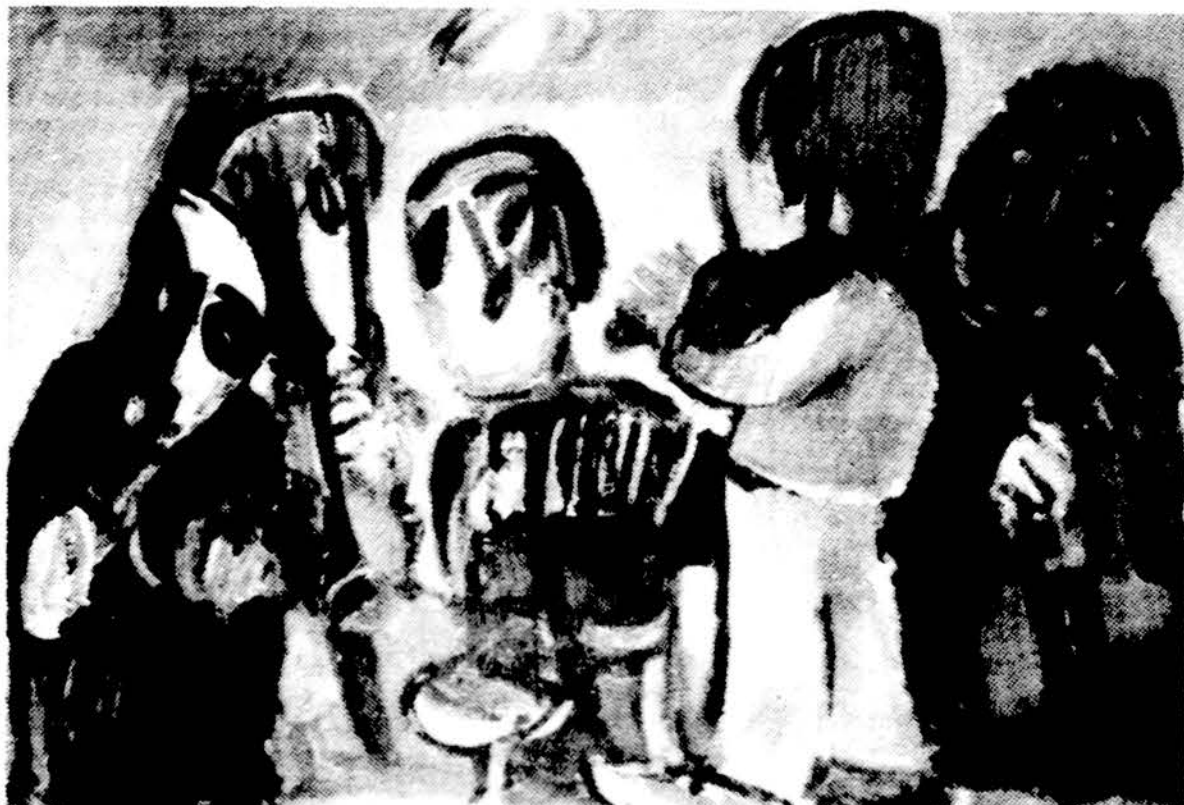

Adomas Jacovskis
Portretas, 1987
Aliejus ant drobės, 25" x 28"

akmenys, nors šiuo atveju tai tik ženklai...

Žinoma, nelengva aprėpti visą, kad ir poros dešimtmečių, kad ir mažos šalies, daile. „Smuggled Art” atspindi vieną jos pusį. Ido-

mesnė, pikantiškesnė. Bet — paroda žavinga. Nežinau, ką ji reiškia Amerikos lietuviams bei kitiems, bet mano širdį nudžiugino ženkli. Tad — reveransom reingejams.

Leopoldas Surgailis
Muzikantai, 1984
Tempera ant drobės, 35" x 50"

Išeivijos dabartinė prasmė

(Atkelta iš 3 psl.)

kybių, t.y. įsipareigojimų okupaciniams laikams, aukoms? Tokių Atgimimo Lietuvoje buvo ne viena dešimtis, jų nenuoširdumą išduoda jų nenuoseklumas. Apmaudu, kad jie taip lengvai jus apgavo ir kad jūs čia nepamatėte žmonių, kurie nebuvo reksniai, nebuvo veikėjai, bet nuo pirmos Atgimimo valandos dirba Lietuvos labui. Būtent tokie žmonės turėjo nusipelnyti jūsų dėmesio ir prielankumo.

Antroji banga pas jus atplūdo jau po Kovo 11-osios, pradėdant Prunskiene ir baigiant įvairių žinybų valdininkėliais ar įvairių firmų verslininkėliais. Ir jiems pirmiausia magėjo pasirūpinti savimi, o ne Lietuva, ir jie šiandien kažkur pradingę, t.y. Lietuva nemato jų veiklos tautai ir valstybei.

Pagaliau iki šiol nesibaigia srautas ieškančių lengvo praturtėjimo kelių. Tai, matyt, jauni žmonės. Vieni jų nori, kad ir nelegaliai gyvendami, greit užsidirbtų, kiti tiesiog plėšikauja, vagiliauja, apgaudinėja lengvatikius tautiečius, atsiduria net kalėjime. Tai yra Lietuvos gėda. Ir jiems tikriausiai gėda prieš Amerikos visuomenę, kad šiandieninei Lietuvai atstovauja tokie žmonės. O išeivijai, jos likimui ir išlikimui labai svarbu, kokia bus naujausioji emigracijos banga, ką ji duos lietuvių išlikimui.

Kaip suprantu, pokario emigrantų, t.y. bėglių nuo sovietinės okupacijos, santykiai su prieškarinio emigracija nebuvo itin glaudūs. Požiūrio į daugelį lietuvių puoselėjimo dalykų skirtumą, matyt, didino ne vienodas mentaliteto lygis tų, kurie buvo iškilesni senojoje ir pokarinėje lietuvių akcijoje. Logiškai mąstant, Atgimimo laikų Lietuvos emigracija turėtų būti versmė, kuri atnaujintų ir sustiprintų lietuvišką veikimą, pristabdytų nutautimą, spartėjantį sulig kiekviena nauja išeivijos generacija.

Bet ar ji gali būti versmė, kai yra tokia, kokia šiandien pasiekia Amerika? Juk jai turbūt mažiausiai rūpi lietuvių išlikimo reikalai? Gal reikia konstruktyvios programos, kaip iš Lietuvos į Ameriką pritraukti kultūros — mokslo, meno, švietimo, spaudos — darbuotojų, kad jie natūraliai įsilietų į jau esančias organizacijas ir nekurtų naujų, nekonfrontuotų su senosiomis? Matyt, tai daryti reiktų pagal susitarimą ne tik tarp išeivijos organizacijų ir Lietuvos vyriausybės, bet ir Amerikos vyriausybės.

Antras labai svarbus momentas — kitu lygiu, negu iki šiol, teikiama intelektualioji ir materialinė išeivijos parama Lietuvai. Man rodos, šioje srityje esama ir pasimetimo, ir nenuoseklumo. Jau minėjau, kad, matyt, ne visi tie žmonės ir ne tos organizacijos buvo remiamos, kurie tikrai atsidavę dirba Lietuvai. Pirmiausia, tokių žmonių sunku rasti valstybinėse institucijose, kur dar tebedirba sovietinių pažiūrų ir, svarbiausia, sovietinių darbo įgūdžių žmonės. O tai reiškia, kad nėra iniciatyvos, savarankiškumo, nesavanaudiškumo, bet esama daug aplaidumo ir paprasčiausio tingėjimo, neveiklumo.

Lietuvių fondas skyrė Lietuvai milijoną dolerių per anuometinę Kultūros ir švietimo ministeriją. Tais laikais tai buvo fantastiška suma. Ar pajuto tą milijoną Lietuvos žmonės, tie, kuriems labiausiai paramos reikėjo? Ar nenugulė ta parama valdininkų stalčiuose biurokratinio susirašinėjimo pavidalu? O jeigu būtų skirstyta ne per ministeriją,

kur valdininkai nuolat keičiasi ir kairė nežino, ką daro dešinė, kur vis dar neatsakoma už blogą darbą, o tiesiogiai konkretias programas vykdančioms žmonėms, t.y. privačiai iniciatyvai? Parama gal būtų labiau pasiekusi tuos žmones, ir darbas būtų buvęs padarytas.

Štai kalbėjau apie katalikų spaudą, [Aldona Žemaitytė, Ateities savaitgalys ta tema skaitė paskaitą.] 1991 metais Lietuvių katalikų religinė šalpa labai konkrečiai paskyrė po 5-6 tūkstančius dolerių konkrečioms laikraščiams. Tuo metu 6 tūkstančiai dolerių prilygo šiandieniniams 60 tūkstančių dolerių, taigi buvo didžiuliai pinigai. Pavyzdžiui, Dienovidis už juos trejus metus buvo aprūpintas popieriumi. Šiandien 6 tūkstančiai dolerių tėra pusantro mėnesio laikraščio leidybinės išlaidos, galima įsivaizduoti, kokiais tempais kilo ir tebekyla infliacija ir į kokią duobę krenta Lietuva.

Labai prašyčiau jūsų pasvarstyti štai kad ir apie tokį dalyką. Lietuvos katalikų spauda, apie kurią tik kalbėjau, varganai kapstosi finansiniuose nepriekiuose, balansuodama ant išnykimo ribos. Ar negalima būtų prie Lietuvos fondo ar prie Tautos fondo įsteigti konkrečių leidinių (tarkim, Dienovidžio, XXI amžiaus) remimo grupes ar fondus ir pritraukti tiek lėšų, kad tie leidiniai galėtų būti remiami iš procentų ir nedrebėtų, kad kasdien gali bankrutuoti. Tai ypač svarbu prieš Seimo rinkimus, nes dešimtosios, krikščioniškos spaudos ir taip be galo maža. Jeigu valdžia ją visai užgesins, Lietuvai tas tikrai neišeis į gerą. Jeigu susidaro įspūdis, kad pinigai gali būti naudojami ne pagal paskirtį, geriausiai elgtis taip, kaip 1991 metais buvo padariusi Katalikų religinė šalpa: gelbėti nuperkant popieriumi ar padengiant spaustuvės išlaidas.

Čia miniu tik spaudą, bet tą patį galima pasakyti ir apie švietimą ar senelių namus, apie našlaičius ar krikščioniškas organizacijas: ne valstybės ar vyriausybės lygiu turėtų būti teikiama parama, o konkrečioms, iniciatyvioms žmonėms ar institucijoms, kurios jau užsirekomendavo savo darbu. Žinau, kad daug daroma Lietuvos mokytojams, rengiant seminarus, bet dar svarbiau būtų, kad konkretūs autoriai (ne iš ministerijos malonės, nes valdininkai korumpuoti) galėtų turėti lėšų kuo greičiau parašyti krikščioniškos, o ne laicistinės dvasios vadovėlius. Kol kas mokyklose naudojama nemaža dalis sovietinių vadovėlių.

Toks bendravimas ir bendradarbiavimas — labai konkretus, su konkrečiais žmonėmis — dar labiau išsklaidytą išeivijos reikšmę Lietuvos valstybės atkūrimo procese.

Ritos Markelytės-Dagienės tapybos ir mišrios technikos darbas parodos atidarymas bus ateinanti sekmadienis, gegužės 19 dieną, nuo 2 iki 4 val. p.p. John G. Blank Center for the Arts, 312 East Eighth Street, Michigan City, Indiana. Tel. (219) 874-4900. Paroda tęsis iki birželio 15 dienos. Muziejaus lankymo valandos: kasdien nuo 10 v.r. iki 2 v. p.p. (įskaitant šeštadienius), sekmadieniais muziejus uždarytas.

„GYVYBĖS MEDIS” — KANADOS LIETUVIUI

Kaune, balandžio 23 d. „Fujifilm” galerijoje, baigėsi trečiasis tarptautinis fotografijos konkursas „Gama — visuomenai '96”. Šiomet tarptautinėje bienalėje, kurią organizavo viena didžiausių Europoje „Fujifilm” galerija Kaune, dalyvavo fotografai iš 30 šalių. Iš visu-

žemynų į Lietuvą atkeliavo 2,000 fotografijų. 300 kūrinių dalyvavo konkurse, 102 fotografijos eksponuojamos parodoje.

Darbus vertinusi komisija, kurioje buvo daugiausia Lietuvos fotografai, aukštinę „Gyvybės medį” paskyrė Kanadoje gyvenančiam lietuviui Algijui Kezeiui, sidabrinį — japonui Toshiki Ozawa, o bronzinį — Izraelio fotografui Dejan Dizdar.

Giedrius Jonaitis
OM, 1985
Spalvoti pieštukai, 19" x 13"

Iš parodos „Smuggled Art”, vykstančios Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje, Čikagoje, iki šių metų birželio 15 dienos.

Romualdas Petrauskas
Aliejus ant drobės, 28" x 39"
Meškeriotojai, 1986

Iš parodos „Smuggled Art”, šiuo metu vykstančios Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje, Čikagoje.